

Appellvikskyrkan står inför sin snara fullbordning; man lägger just sista haken som blir enkel, men värdig. Dagens Nyheter är i tillfälle att visa några intressanta detaljer med altartavlan, utförd av konstnären Hugo Borgström, och därunder de till den senare ha medel insamlats av personer som samtidigt önskat hyllade. Ett särskilt epitafium, avbildat här ovan, pryder predikstolen, och inrymmt ägnats den unge vetenskapsmannens moder, vilken tillhör församlingen.

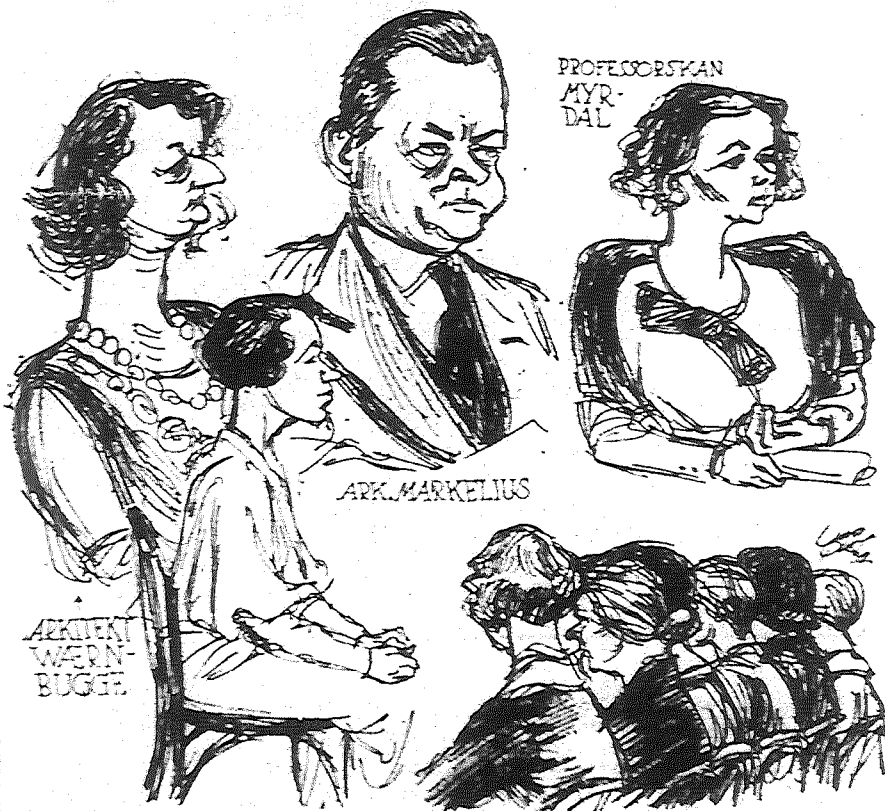
...NINGEN GAV 5.127 KRONOR.

"Hjelpengarna" på Dagens Nyheter's kontor. Fr. v. adjutant Josef Blüchert, notarie E. Forsselius, fröken A. Holmberg och major August Berg.

Kollektiva huset ökar nativiteten, lovar Markelius.

YRKESKVINNORNA DEBATTERA.

Tecknarens reportage från klubbdiskussionen på Hasselbacken.

— Släpp ut barnen om nätterna! var kontentan av det föredrag om yrkeskvinnornas bostadsproblem arkitekten Sven Markelius på måndagskvällen höll inför Yrkeskvinnornas klubb. Låt oss bygga det kollektiva bostadshuset för de familjer i vilka både far och mor ha sitt arbete borta, hemmen där hushållsarbetet skall förintas och där barnen vid alla tider på dygnet kunna tas om hand av kompetenta

personer i speciella barnavdelningar! Det lönar inte att höja förnärliga röster mot de gifta kvinnornas yrkesarbete, man kan inte arbeta mot tiden. Acceptera och avhjälj olägenheterna efter bästa förstånd! Ett bostadsbygge är nu planerat med centrala anordningar för hushållsdrift, barnavård och uppfostran. Man har tänkt sig en plats med vackra och hälsosamma omgivelser. Forts. å sista sidan.

AVEN

Löjtnant mekanik

Ett r i r sj

Dimma pl

RÄSTA

Ett våd middagen le utsatt 7 från H passagera Carlberg, skinnade. Löjtnar om Stock stark dim på en hö han befal da tystna och alla misslyckas annat att en landn sedda ma lilla Räs god beräl plaskade tunna is säker ma Löjtnar under st portion hade int för att k än till R deles pre värre ha träffat e

Avloppsvattnet i Stockholm renas för tio miljoner kr. Förslag från gatunämnden.

Räknat efter 5 proc. ränta på ränta bli summakostnaderna för treårig utbyggnad 17.121.000, för sexårig 15.458.000, för nioårig 14.405.000 och för tolvårig 14.249.000 kr. Gatukonkretet finner den sexåriga planen fördelaktigast, medan gatunämnden gått in

för treårsplanen med ett anslagsbehov 1933 av 2.950.000 kr. Med överlämnande av gatukonkretsens förslag anför gatunämnden i huvudsak följande: Under de senaste årtiondena ha vattenförhållandena i hög grad för- Forts. å sidan sjutton.

Ny visning överväges.

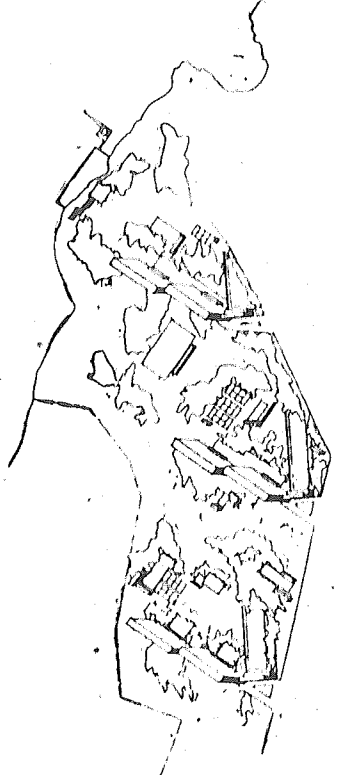
S. J. sänker biljettpris.

På måndagen uppräknades de vid Dagens Nyheter's visning av Södertunnele influensan i tidningens kontor. Vid uppräknningen, som kont- Forts. å sista sidan.

En oförändrad inkomstgivaing av statens järnvagar förutsätter bibehållande av nuvarande taxebestämmelser. säger järnvägsstyrelsen i sin inkomst- Forts. å sista sidan.

som framställas ur frisk hjärn- o. nervsubstans.

Kollektiva huset ökar nativitet.

Plan av den samling kollektiva hus arkitekt Markelius hoppas få bygga i Stockholm.

Forts. från sidan 1.

gar för ett hus av minst 10 våningars höjd, byggt efter korridorsystem a la hotell med restaurang och sällskapsrum i bottenvåningen och en särskild flygel för barnen. Blir driften kooperativ, skulle den årliga kostnaden pr kv. m. hålla sig vid 24 kronor, varvid utan vidare ingår tillgång till restaurang, sällskapsrum, bad- och gymnastikavdelning, administration och — ganska viktigt — städning av den våning man valt. Två mål om dagen skulle kosta 1:25 pr dag och individ. Årskostnaden pr barn omkring 1.000 kronor — men här ligger också en del av den egna bostadens byrå, som genom sina förminska utrymmen blir betydligt billigare än moderna lägenheter av genomsnittstyp.

Naturligtvis ställer också en kollektiv barnavdelning stränga krav på byggnaden och kvalificerad personal. Den när betydligt högre standard än ett vanligt familjehus och kommer upp till under för övrigt samma ekonomiska villkor. Man tänker sig t. ex. spädbarnsavdelningen ungefär som på ett barnsjukhus — med isolerande glasväggar och andra försiktighetsmått mot sjukdomar, medan småbarnsavdelningen för barn över året anordnas som kooperativ lekstuga, bara med den skillnaden att barnen även skola sova där. Arkitekten Markelius vill skona de yrkesarbetande mödrarna därhän att de endast skola träffa sina barn på lediga stunder, de skola slippa allt extra besvär som man inte kommer ifrån i ett vanligt hushåll med barn och utan hembiträde. Mödrarna skola ordna sin ledighet efter behag, slippa dubbla pålagor som matlagning och tvätt, ha sin frihet att gå ut om kvällen samt få njuta sin ostföda natt-sömn.

I själva verket är ju detta internatsystem för barnen ingenting annat än den metod efter vilken rikemans barn över hela världen uppfostras — i barnkammaravdelningar långt från föräldrarna och skötta av den bäst utbildade personal som står att få för pengar.

Förekomsten av sådana kollektivhus skulle öka nativiteten inom speciellt de intellektuellt arbetande klasserna, trodde arkitekten, ty man slapp på så vis köpa föräldraglädje med onödiga konflikter. Varför blir det billigare om barnen sova borta? Därför att lägenheterna kunna göras så mycket mindre. Ett vardagsrum med sovalkov och dimnativt pentry bredvid mathissen — för dem som hellre vilja hämta upp matiderna — räcker mer än väl för en familj med 1—3 barn, som dock vill leva på relativt hög standard.

Som senare framgick av diskussionen bör en sammanlagd årsinkomst av 7.000 kronor vara minimum för dem som vilja bestå sig med 2 barn.

Talet om den bristande intima kontakten mellan föräldrar och barn ville arkitekten Markelius icke bara kalla sentimentalitet eller falska illusioner. Ty saken är ej generell, man önskar inte tvinga denna radikala bostadsform på folk som ej behöver och längtar efter den. Men huvudsaken är att sätta en bomb under vanetänkandet. Barninternatet vill ej skilja barn och föräldrar, utan det vill ge barnen en bättre vård, då de ändå tack vare arbetet måste vara skilda åt.

Arkitekten visade med skiotpiktobilder otroligt grundligt hur han tänkt sig planerna. Familjebostäderna voro

icke större än att man bäst bodde i kappsäck genom livet, men det kan ju också vara skönt. Spädbarnsavdelningen var försedd med mjölkök och tvättrum, för skolbarnen fanns möjlighet till små ensamma celler.

Av den mängd personer som voro anmälda till diskussion yttrade sig lyckligtvis icke alla. Som ekonomisk-praktisk vapendragare hade arkitekten Markelius försäkrat sig om professor-skan Alva Myrdal, som med frejdigt mod gav försök till en budgetanalys, i vilken bl. a. framgick att ensam familjeförsörjare med ett par, tre barn skulle vinna nära 3.000 kronor om året på att flyta in. Man har också tänkt att anställa ogifta mödrar bland personalen och låta inackorderingen för deras barn ingå i avlöningen. Kostnaden för en genomsnittslägenhet samt inackordering med två vuxna och 1 barn beräknade fru Myrdal till 3.600 kronor här, medan en vanlig bostad i staden samt mathållning av samma klass skulle kosta 4.600 eller 1.000 kr. Mer. Spädbarnshemmet skulle förestås av en professor Junells barnavårdssystrar, småbarnen omhandhas av kindergartelärarinnor med goda insikter i modern psykologi och byggande på erfarenheterna från de amerikanska Nursery Schools.

Över huvud taget susade ordet psykologi och psykisk uppfostran kanske väl ofta genom luften. Den nakna verkligheten kom nog de närvarande yrkesmödrarna — d. v. s. de som inte ha moderskapet till yrke — närmare då arkitekten Wærn-Bugge dekreterade att finge hon något litet barn, så ville hon inte släppa det ifrån sig på natten, utan med fortjuning låta det väcka sig om morgonen. Protestskrän upphävdes då.

Fru Myrdal framhöll vidare att barn behöva kamrater och att man tänkt sig lag på åtta barn — som en gemensam familj — som regel, att matiderna bli hälsosammare än efter en vanlig familjemeny samt att utevistelsen bli mera praktiskt ordnad än i ett normalhushåll. Hemkonsulenten fru Sara Reuter-skiöld tackade ja till hela idén utom centralköket. Hela hennes erfarenhet gick ut på att folk vilja äta vad de vill äta, inte vad en centralköksföreståndarinna vill att de skall äta. Men orderna gärna en regelrätt restaurang, dit även utomstående kunna gå, och varifrån mat kan sändas upp i familjerna. Arkitekten Edoff vittnade — mot en tvivlande moder — att bråk aldrig uppstått mellan mödrar och barnavårdarinnor i Hyresgästernas lekstugor samt att hela denna idé slagit så väl ut som möjligt.

Och så bliztrade fröken Anna Lindhagen slutligen till och slog ner på hur dumt det var med obligatorisk bortalagning för barnen. Liksom med påtvungen mat. Gör hellre huset litet och dyrare, tyckte hon, och låt folk försöka på olika sätt. Å andra sidan bör man bekämpa orimlig individualism, och långt ifrån att verka familjeupplösande — de så kan det föreslagna systemet bestä äktenskapet när föräldrarna slippa gräla om vem som skall stanna hemma och se efter barnen, utan båda tryggt kunna gå bort tillsammans. Ta bort sällskapsrummen — grannar vill inte träffas, men skapa möjligen ett tyst läsrum! Och den som inte tycker om idén ska inte beskärma sig — hon slipper bo i huset. Det är planerat för att fylla ett föredömligt behov. Och att det existerar voro alla till synes med om. Alla var i detta fall

Miljonstölden i Säckingen nu uppklarad.

Tjuvligans ledare och flera medlemmar gripna.

50 ÄDELSTENAR I LADA.

Från Dagens Nyheters korrespondent. TRIER, måndag.

På lördagsaftonen grepos i Wadrill flera medlemmar av ett internationellt tjuvband, däribland den 36-åriga ryssen Federiklow från Odessa. Utom talrika kyrkstöldar har bandet även förövat miljonstölden i Fridolimmuseet i Säckingen i oktober.

Genom ryssens häktande har med ett slag ett internationellt tjuvband av första ordningen oskadliggjorts. Tjuvarna hade huvudsakligen specialiserat sig på inbrott i kyrkor och museer. Polisen misstänkte ryssen och ansträngde sig att få honom fast. För att utrona hans vistelseort förklädde sig en gendarm i kläder som burits av en kvinnlig medbrottsling. Han åtföljdes av två andra gendarmar. De träffade på ryssen i ett stenbrott och grepo honom innan han hann sätta sig till motvärd.

Ryssen levde på stor fot och företog ständigt resor till Frankrike, Luxemburg och Belgien. Då han gripits erkände han efter långvarigt förnekande att han deltagit i det stora inbrottet i Säckingen den 23 oktober. Han medgav vidare att stölden utförts av ett internationellt band, som hade sina av-

300 personer, ty Yrkeskvinnors klubb sväller ut alldeles märkvärdigt för varit sammanträdde. Colomba.

närmare framför allt i Frankrike och Belgien. Vidare visade det sig samma band några dagar tidigare övat ett inbrott i stadsmuseet i Zoltersheim i Belgien och Frankrike kades på kort tid häkta flera brottslingar. Sålunda greps i i en schweizisk medlem av bandet man visiterade mannen fann man liten låda med 50 ädelstenar som rörde från Fridolimmuseet i Säcken. Även den belgiska polisen tog en medlem av bandet. I när av Wadrill grepos utom ryssen två tyskar, som misstänkades vara medbrottslingar.

I Bryssel har man bland konstaterat att ryssen till en juvelre för 400 franc sålt ett stulset smycke med ett värde av över 15.000 franc. Där sålde han även för 70 franc kors som var värt mycket mer. Polisen i Tyskland, Frankrike och gien söker ivrigt efter tjuvgods-marna.

I Antwerpen, Bryssel och flera andra städer har man lyckats snoka på flera värdeföremål som b stulit.

Hr Hamrin hade arbetsamt i Sov

Från Dagens Nyheters Helsingfors-korrespondent.

Helsingfors, mån

Före statsministern Felix Hamrin i morse till Helsingfors med nattliga Leningsrad på hemväg från sitt besök i Ryssland. Han förklarade sig ha ytterst intressant men också ytterst besvärlig tid i sovjetlandet, där han varit i farten från morgon kväll, medan han rest på nättarna mottagandet hade han uteslutande gott om tid att uttrycka för övrigt tes vara något blandat, fastän han den korta tid han tillbragt i landet ville fälla några mera bestämda omtycke. Han mycket var emellertid klart, ansått det i Ryssland pågår ett nydani bete som till sin yttre omfattning är litet imponerande. I vilken mån på-

300 personer, ty Yrkeskvinnors klubb sväller ut alldeles märkvärdigt för varit sammanträdde. Colomba.

Nu är rätta tiden att göra en ÄKTA TYSKT S

SEXP

Det är kolossalt enkelt och

Recept för bryggri

(OBS! Hembryggning)

1. Koka upp ölextraktet med 8 l
2. Blanda ut uppkoket med 8 l
3. Rör ut 25 gram vanlig pressjopp watten och tillsätt lösn
4. Låt brygden stå i 4 dagar, tappa den på buteljer.
5. Lagra buteljerna 3 till 5 da konsumtion.

Själva arbetet Ni har är alltså uppkokningen och tappningen på bu Det är ett kärt besvär, och Ni får lön för mödan, ty efter en vecka l bornerande, rent och välsmakade öl, vars motsvarighet endast kan största tänkbara näringsvärde och är ytterst hälsosamt. Rekommendera Men se till att Ni får den äkta varen med vårt företags på etiketten sööks bög kvallitet!

Pröva någon av nedanstående förpackningar och vi garanterar att N MÖRKT, MUNCHENER ART ..... MÖRKT EXTRA, BOCKBIER ..... LJUSI EXTRA, PILSENER, särskilt flygigt .....

SALVATOR-BRÄU A

Extraktet finnas att tillgå hos Speccri, Frukt-, Färg- och Kemikaliefabriken. Ring så meddela vi närmaste in

Gör även CEME. vackra och fina

på detta nya sätt, med denna nya färg — som torkar på 20 minuter.

Ni skall låta måla cementgolven med Cemeles Momentfärg. Då blir det ett annat utseende på dem, och de få en jämn och vacker yta, som är

Nyhet! Nyhet!

Ett Planetarium